

Для зменшення негативного впливу поширення COVID-19 та забезпечення виконання функцій держави 30 березня 2020 року Верховна Рада України прийняла Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-2019)», яким внесла низку змін до ряду чинних нормативно-правових актів з різних сфер життя, зокрема до Закону України "Про зайнятість населення", який регулює таке важливе питання для громадян, як отримання часткової допомоги по безробіттю внаслідок зупинення роботи підприємства чи організації через карантин.

Право на допомогу від держави по частковому безробіттю мають усі оформлені працівники

Отже згідно прийнятих норм у разі, коли роботодавець через карантин відправив працівників додому та зупинив роботу організації, право на допомогу від держави по частковому безробіттю мають усі застраховані особи, з якими роботодавцем оформлено трудові відносини.

Відповідно достатей 47, 47-1 Закону України «Про зайнятість населення» допомога по частковому безробіттю на період карантину нараховується згідно наступних критеріїв:

1. Допомога по частковому безробіттю надається територіальним органом центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, застрахованим особам у разі втрати ними частини заробітної плати внаслідок вимушеного скорочення передбаченої законодавством тривалості робочого часу **у зв'язку із зупиненням (скороченням) виробництва продукції без припинення трудових відносин** у разі, якщо:

- зупинення (скорочення) виробництва на підприємстві або в цеху, дільниці із замкнутим циклом виробництва (структурний підрозділ підприємства, у якому здійснюються всі етапи технологічного процесу з виробництва певного виду продукції у межах такого підрозділу), що має невідворотний та тимчасовий характер, триває не менше трьох місяців і не перевищує шести місяців, не залежить від працівників та роботодавця, охопило не менш як 20 відсотків чисельності працівників підприємства або цеху, дільниці, у яких скорочення робочого часу становить 30 і більше відсотків на місяць;

- зупинення (скорочення) виробництва та тривалості робочого часу працівників є вимушеним, оскільки:

- вичерпано всі можливі заходи запобігання йому, що підтверджується узгодженим рішенням роботодавця та виборного органу профспілкової організації, з якою укладено колективний договір, за результатами консультацій між ними;

- роботодавцем вживаються заходи щодо профілактики та запобігання поширенню епідемії на виконання відповідного рішення місцевої державної адміністрації.

Право на допомогу по частковому безробіттю мають застраховані особи, які протягом 12 місяців, що передували місяцю, в якому почалося скорочення тривалості робочого часу, працювали не менше шести

календарних місяців, сплачували страхові внески та у яких скорочення тривалості робочого часу **становить 50 і більше відсотків на місяць**.

У разі якщо роботодавцем вживаються заходи щодо профілактики та запобігання поширенню епідемії на виконання відповідного рішення обласної державної адміністрації, право на допомогу по частковому безробіттю мають усі застраховані особи, з якими роботодавцем оформлено трудові відносини.

Допомога по частковому безробіттю не надається у разі, якщо:

1) зупинення (скорочення) виробництва носить сезонний характер або виникає виключно з організаційно-виробничих причин;

2) є можливість працевлаштування (тимчасового переведення) працівників на період зупинення (скорочення) виробництва на інших дільницях, у цехах;

3) працівник:

відмовився від працевлаштування (тимчасового переведення) на підходящу роботу на підприємстві з повним робочим днем (тижнем);

працює на підприємстві за сумісництвом;

проходить альтернативну (невійськову) службу.

Допомога по частковому безробіттю встановлюється за кожну годину, на яку працівникові було скорочено передбачену законодавством тривалість робочого часу, із розрахунку двох третин тарифної ставки (окладу), встановленої працівникові відповідного розряду. Розмір допомоги визначається під час затвердження бюджету Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття виходячи з фінансових можливостей і не може перевищувати прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого законом.

Виплата працівникам допомоги по частковому безробіттю здійснюється підприємством з першого дня скорочення тривалості їх робочого часу за рахунок коштів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття у межах строку зупинення (скорочення) виробництва, але не більше 180 календарних днів протягом року.

2. Допомога по частковому безробіттю на період здійснення заходів щодо запобігання виникненню та поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19), передбачених карантинном, встановленим Кабінетом Міністрів України.

Допомога по частковому безробіттю надається територіальним органом центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, застрахованим особам у разі втрати ними частини заробітної плати внаслідок вимушеного скорочення передбаченої законодавством тривалості робочого часу **у зв'язку із зупиненням (скороченням) діяльності через проведення заходів щодо запобігання виникненню та поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19), передбачених карантинном, встановленим Кабінетом Міністрів України**, за зверненням роботодавця для її виплати працівникам.

Допомога по частковому безробіттю не надається у разі наявності у роботодавця заборгованості з виплати заробітної плати та сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, яка виникла протягом п'яти років, що передують року зупинення діяльності.

Як отримати допомогу по частковому безробіттю

Для отримання допомоги по частковому безробіттю роботодавець має право звернутися до територіального органу центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, за місцем реєстрації його як платника єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та **подає такі документи:**

- 1) заяву у довільній формі;
- 2) копію наказу із зазначенням дати початку зупинення (скорочення) виробництва та переліком заходів щодо запобігання виникненню та поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19), передбачених карантинном, встановленим Кабінетом Міністрів України;
- 3) відомості про працівників (прізвище, ім'я, по батькові, реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний державний орган і мають відмітку в паспорті), у яких виникло право на допомогу по частковому безробіттю згідно з цією статтею;
- 4) довідку про відсутність заборгованості з виплати заробітної плати та сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, що виникла протягом п'яти років, що передують року зупинення (скорочення) виробництва.

Право на допомогу по частковому безробіттю відповідно до цієї статті мають застраховані особи, з якими роботодавцем оформлено трудові відносини (крім осіб, які отримують пенсію).

Допомога по частковому безробіттю встановлюється за кожну годину, на яку працівникові було скорочено передбачену законодавством тривалість робочого часу, із розрахунку двох третин тарифної ставки (окладу), встановленої працівникові відповідного розряду. Розмір допомоги визначається виходячи з фінансових можливостей Фонду і не може перевищувати розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом.

Виплата працівникам допомоги по частковому безробіттю здійснюється роботодавцем з першого дня скорочення тривалості їх робочого часу за рахунок коштів Фонду у межах строку зупинення (скорочення) виробництва, але не більше строку проведення заходів щодо запобігання виникненню та поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19), передбачених карантинном, встановленим Кабінетом Міністрів України.

У разі порушення гарантій зайнятості осіб, яким виплачувалася допомога по частковому безробіттю (розірвання трудового договору протягом шести місяців (якщо допомога виплачувалася менше ніж 180 календарних днів, - протягом періоду, що дорівнює періоду виплати допомоги), з дня закінчення виплати допомоги з підстав, передбачених пунктом 1 статті 40 (крім повної ліквідації або припинення діяльності роботодавця), пунктом 1 статті 36, частиною третьою статті 38 Кодексу законів України про працю, кошти повертаються в повному обсязі до Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття.

Роботодавець може звернутися за отриманням коштів для виплати працівникам допомоги по частковому безробіттю протягом 30 календарних днів з дня зупинення (скорочення) виробництва.

Період виплати допомоги по частковому безробіттю у разі, якщо роботодавцем вживалися заходи щодо запобігання виникненню та поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19), передбачених карантинном, встановленим Кабінетом Міністрів України, не враховується при розгляді звернення за наступним одержанням допомоги по частковому безробіттю з причин виробничого характеру.

Рішення про надання допомоги по частковому безробіттю приймається територіальним органом у сфері зайнятості населення та трудової міграції, на регіональному рівні протягом трьох робочих днів з дня подання роботодавцем документів, передбачених цією статтею.

Кабінет Міністрів України має право вирішувати питання щодо тимчасового призупинення видачі дозволів на застосування праці іноземців та осіб без громадянства, в тому числі в окремих регіонах чи на окремі види діяльності.

*Правовий інспектор ПМГУ
В.Пророк*